

از قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷

این قانون دارای ۸۱ ماده در شش باب بوده که فقط در چند مورد به موضوع بحث ما مربوط می‌گردد. قانونگذار در ماده ۶ این قانون نکته ای اساسی را بیان داشته:

هرگاه وجود یک نوشته از نظر قانون لازم باشد، داده پیام در حکم نوشته است مگر در موارد زیر:
الف- اسناد مالکیت اموال غیرمنقول

ب- فروش مواد دارویی به مصرف کنندگان نهایی.

ج- اعلام، اخطار، هشدار و یا عبارات مشابهی که دستور خاصی برای استفاده کالا صادر می‌گردد و یا از بکارگیری روش‌های خاصی به صورت فعل یا ترک فعل منع می‌گردد.

بعد از حکم برابری داده پیام با نوشته، قانونگذار در فصلی با عنوان حمایت از حقوق مؤلف در بستر مبادلات الکترونیکی در قالب دو ماده و دو تبصره احکام در این حوزه را وضع کرده که دو تبصره ماده ۶۲ به دلیل ارتباط کم با موضوع بحث ما حذف گردیده است:

فصل اول: حمایت از حقوق مؤلف (Author's Right/ Copyright)

در بستر مبادلات الکترونیکی

ماده ۶۲- حق تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) آثار تحت حمایت قانون حمایت حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، به صورت «داده پیام» منحصرأ در اختیار مؤلف است. کلیه آثار و تالیفاتی که در قالب «داده پیام» می‌باشند، از جمله اطلاعات، نرم افزارها و برنامه‌های رایانه‌ای، ابزار و روش‌های رایانه‌ای و پایگاه‌های داده و همچنین حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مؤلف، حقوق مرتبط با حق مؤلف، حمایت از پایگاه‌های داده، حمایت از نقشه مدارهای یکپارچه قطعات الکترونیکی (Intergrated Circuits & Chips) و حمایت از اسرار تجاری، مشمول قوانین مذکور در این ماده و قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آیین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ خواهد بود، منوط بر آن که امور مذکور در آن دو قانون موافق مصوبات مجلس شورای اسلامی باشد.

ماده ۶۳- اعمال موقت تکثیر، اجرا و توزیع اثر که جزء لاینفک فراگرد فنی پردازش (داده پیام) در شبکه‌هاست از شمول مقرر فوق خارج است.

مبحث چهارم: نقض حفاظت از «داده پیام» در بستر مبادلات الکترونیکی

فصل اول: نقض حق مؤلف

ماده ۷۴- هرکس در بستر مبادلات الکترونیکی با تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) مواردی که در قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآوردندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، منوط بر آنکه امور مذکور طبق مصوبات مجلس شورای اسلامی مجاز شمرده شود، در صورتی که حق تصریح شده مؤلفان را نقض نماید به مجازات ۴۵ روز تا شش ماه حبس و جزای نقدی به میزان پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال^۱ محکوم خواهد شد.

آنچه از مفاد این قانون استنباط می شود آن است که مجازی و دیجیتالی بودن محیط هیچگونه تأثیری در اصل حمایت از یک اثر ندارد.

در واقع آنچه در این محیط قرار دارد قالب است که در حمایت از اثر واجد اهمیت نیست زیرا قبل از همه، اثر فکری، نتیجه ی فعالیت خلاقانه است که در یک شکل بیرونی و مستقل از قالب تجلی پیدا می کند. حمایت از حقوق معنوی پدیدآوردگان در بستر مبادلات الکترونیکی از اهمیت فراوانی برخوردار است زیرا اینترنت و محیط الکترونیکی، امکانات بی شماری برای دسترسی به اطلاعات و داده‌ها ایجاد می کند به گونه ای که تحریف، تغییر و حذف داده‌ها از جمله داده‌های مرتبط با آثار ادبی و هنری، با سهولت بیشتری نسبت به محیط مادی انجام می گیرد، بعلاوه امکان فنی تولید نسخه‌های غیر اصیل از روی اثر اصیل و ایجاد تغییراتی ظریف در نسخه اصلی، تشخیص اصالت را دشوار می سازد.

^۱ اصلاحی مصوب ۱۴۰۳/۳/۳۰ تصویب نامه هیئت وزیران